

Birk

Van Jaap Robben verschenen ook bij De Geus

De nacht krekelt (poëzie)

Zullen we een bos beginnen? (poëzie)

De Zuurtjes (jeugdroman)

Als iemand ooit mijn botjes vindt (poëzie)

's Nachts verdwijnt de wereld (poëzie)

Zomervacht (roman)

Een mensenleven geleden (non-fictie)

Zwijgmannen (literaire non-fictie)

Schemerleven (roman)

Verschenen bij uitgeverij Loopvis

Biografie van een vlieg (prentenboek)

Jaap Robben

Birk

DE GEUS

AMSTERDAM • ANTWERPEN

Eerste druk, 2014
Drieëntwintigste druk, 2024

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek
een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

© Jaap Robben, 2014
Omslagontwerp Rouwhorst & Van Roon
Omslagillustratie © Jan Hamstra
ISBN 978 90 445 5031 3
NUR 301

Voor Patrick

Met veel dank aan Ad, Sander, Thijs, Marieke en familie De Geus. Aan Passa Porta, die op het juiste moment een fijne en rustige werkplek boden. Aan Henk, wiens stimulerende woord *Hoppakee* boven mijn computer hing. Aan mijn lieve ouders Sylvia en Gerard, die pannetjes soep kwamen brengen en altijd zo betrokken waren. En dank aan mijn lieve Suus, zonder wie u dit boek niet in handen had gehad.

I

In mijn tong jeukten mieren, mijn voeten waren zwaar. Ik stond in mijn zwembroek en met de handdoek om mijn schouders bij de achterdeur. Mama was de keuken binnengekomen, maar had me nog niet aangekeken. 'Daar ben je', zei ze alleen en ze tilde het deksel van de pan. Met een pollepel schepte ze eerst mijn soepkom vol, daarna de hare.

Haar wijsvinger roerde in mijn soep. 'Je kunt het al prima eten.' Ik ging op mijn stoel zitten en staaarde naar de lome damp van mijn soep. 'Laat maar niet te veel voor papa over, had hij hier maar op tijd moeten zijn.' Lepelend liep ze terug naar haar naaimachine in de zitkamer. 'Ik moet nog even iets afmaken.'

Mijn handen lagen stil op tafel. Van binnen trilden ze. Boven het raam klonk het gekras van meeuwen die hun snavel aan de dakgoot scherpten. Ik wist dat ik moest eten van mijn soep, maar meer dan het vastpakken van de lepel lukte me niet.

Toen ik een slok water uit mijn glas nam, leek ik te stikken. Ik kokhalsde. Een beetje van wat naar boven kwam, verdween in mijn groentesoep. Wat ernaast terecht kwam, veegde ik vlug weg met mijn hand. Mama zag het niet. Ze zat voorovergebogen op haar stoel en keek geconcentreerd naar de naald van haar ratelende naaimachine en onderbrak dat geratel alleen om te zien of ze nog wel recht ging.

Even later kwam mama naar de keuken voor het flesje Maggi uit het kruidenrek. Ze duwde haar heupen tegen het aanrecht en boog zich naar het raam. ‘Hij blijft weer eens lang weg.’ Mijn hart wilde weg uit mijn borst, ik stak de lege lepel in mijn mond. ‘Word later nooit zoals je vader,’ zei ze glimlachend. ‘Met zo’n vent kun je toch geen afspraken maken.’ Voor ik kon antwoorden, begon het gehengst van de naaimachine weer.

Hoe harder ik beet op de mieren in mijn tong, hoe erger ze krioelden. De schemer maakte een spiegel van het raam. Ik kon mezelf aankijken, maar durfde niet. Mama trapte met haar voet de klep van de pedaalemmer open en liet een paar sliertjes stof vallen.

‘Eet je niks?’

Ik haalde schokkerig mijn schouders op.

‘Kun je niet meer praten?’

‘Ik heb genoeg,’ zei ik.

‘Dat was niet veel dan.’

‘Sorry.’

‘Straks niet als een klein kind gaan zeuren dat je wat anders moet hebben.’ Ze nam mijn kommetje, kieperde de soep terug in de pan en zette hem samen met dat van haar op het aanrecht. De pan en de soepkom voor mijn vader bleven staan. Ze zag dat ik ernaar keek. ‘Die vader van jou warmt zijn soep zelf maar op.’ Wanneer ze hem ‘die vader van jou’ noemde, vond ze dat hij iets had goed te maken. Met een vochtig doekje veegde ze strepen over de tafel tot het hele blad donkerbruin was.

‘Hij zwom weg,’ struikelde uit mijn mond.

‘Hmm?’

‘Papa zwom weg.’

“‘Zwom weg’?”

‘Ja.’

‘Hoezo?’

‘Weet ik niet.’

Ze keek me niet-begrijpend aan. ‘Waarheen dan?’

Ik trok mijn schouders op.

‘Zei hij niet wat hij ging doen?’

Weer trok ik mijn schouders op.

‘Je weet toch wel of hij iets zei?’

‘Niks, denk ik.’

Met haar handen langs haar ogen boog ze naar het raam.

‘Hadden jullie ruzie?’

‘Nee.’

Ze schudde haar hoofd alsof er zo een paar vreemde gedachtes uit verdwenen.

‘De eikel, die doet maar waar hij zin in heeft.’ Ze draaide de kraan ver open, deed een stop in het afvoerputje en spoot er wat zeep bij. De mokken en borden tikten dof tegen elkaar en de spoelbak. Bestek schraapte over de bodem. In het keukenkastje onder het aanrecht hoemde de boiler.

Mama keek voortdurend op van geluiden die gewoon bij het huis hoorden en draaide zich dan naar de voordeur. Toen ze klaar was, legde ze een theedoek over de schone vaat op het afdruiprek.

‘Hij was onder water.’

‘Wat zeg je?’

‘Ineens.’

‘Wat was er ineens?’